

3. Постанова Кабінету Міністрів України від 19.04.2022 р. № 480 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану».

Ключові слова: нотаріат, нотаріальна діяльність, воєнний стан, цінне майно.

Key words: notary, notarial activity, martial law, valuable property.

ПОЛУНІНА ОЛЬГА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри цивільного процесу, кандидат юридичних наук, доцент*

ЕЛЕКТРОННІ ПЕТИЦІЇ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД ТА УКРАЇНА

Електронна петиція – це звернення з конкретною проблемою, розміщене на спеціальній електронній платформі, де люди віддають свої голоси у разі підтримання її положень.

Ми живемо в той час, коли інтернет проникає у все більше сфер нашого життя, роблячи його більш простим і відкритим. Не обійшла діджиталізація і сферу політичного життя, породивши так зване електронне врядування, яке покликане економити час пересічного громадянина, що той витрачає на паперову тяганину у колах бюрократичного пекла, аби вирішити буденні проблеми різного рівня. Іншими словами, тепер можна в декілька кліків зробити рівно те ж саме, що і пройшовши з добрий десяток інстанцій, і при цьому не виходити з дому. Особливо важливими такі інновації є для місцевого самоврядування [1].

Одним з інструментів електронного самоврядування є електронна петиція, яка є не просто електронним варіантом паперової петиції, котру відцифрували. Насправді, це певне звернення з конкретною проблемою, розміщене на спеціальній електронній платформі, де люди віддають свої голоси у разі підтримання положень петиції. В ній так само можуть міститися певні вказівки або рекомендації, яких просять дотримуватись. За своєю суттю вона є формальним письмовим запитом, який, як правило, підписується багатьма людьми. Запит направляється до влади для врегулювання певної проблеми, вказаної у тексті петиції.

Перше масове збирання підписів під петицією відбулося у Великобританії в 1838 році. Крім того, Великобританія стала чи не першою країною, де було запроваджено механізм інтернет-петицій спочатку на регіональному рівні.

У 1999 році парламент Шотландії дав старт порталу «E-petitioner», за допомогою якого громадяни могли направити депутатам звернення через спеціальну електронну форму. Першою такою петицією стала ініціатива Всесвітнього фонду дикої природи (WTF) щодо створення

національного парку в частині узбережних територій [2]. На загальнодержавному рівні е-петиції у Британії з'явилися у 2006 році з ініціативи тодішнього прем'єр-міністра Тоні Блера. Щоправда, згодом система була розкритикована і закрита, а у 2011 році замінена на іншу. У тому ж 2011 році в США було запроваджено сайт «We the People», що дозволяє направляти електронні петиції президентській адміністрації. На місцевому рівні одними з перших електронні петиції ввели англійські міста Бристоль і Кінгстон-на-Темзі (2004).

У 2012 році в Шотландському окрузі Файф у місцевій раді не вистачало грошей для продовження фінансування центру для дітей з особливими потребами, тому було вирішено його закрити. Батьки ж дізналися про таке рішення ради лише через місцеву газету «Файф Хералд». Ініціатором подання петиції став місцевий депутат, який зареєстрував петицію на сайті GoPetition. В своєму зверненні він акцентував увагу на тому, що центр ніколи не буває порожнім, а, закривши його, влада позбавить дітей з особливими потребами відпочинку та належної турботи. Крім того, в таких центрах діти перебувають у дружній атмосфері та забувають про свою інакшість. Кампанія зі збору підписів почалася у лютому 2012 року. Набравши всього 509 підписів за півтора роки, петиція все ж таки змогла привернути увагу місцевої влади до проблеми дитячого центру в Едін Парку. Результатом кампанії стало отримання батьками, які пов'язані із дитячим центром, листа, в якому говорилося, що двері центру відкриті, і на них радо чекають. Юридичне врегулювання електронних петицій в українському законодавстві став доступний українцям три роки тому, відколи у 2015 році було внесено зміни до Закону України «Про звернення громадян» щодо електронного звернення та електронної петиції № 577-VIII (від 2 липня 2015 року). Згідно з цією поправкою, громадяни України отримали право звертатись до Президента України, Верховної Ради, Кабінету Міністрів, органу місцевого самоврядування з електронними петиціями через офіційний веб-сайт органу, якому вона адресована, або веб-сайт громадського об'єднання, що збирає підписи на підтримку електронної петиції. Електронні петиції, як і звернення громадян, можуть складатися у довільній формі. Проте законодавство висуває певні обов'язкові вимоги до їх змісту і структури. По-перше, в електронній петиції має бути викладено суть звернення, зазначено прізвище, ім'я, по батькові автора (ініціатора) електронної петиції, адресу електронної пошти. По-друге, на веб-сайті відповідного органу або громадського об'єднання, що здійснює збір підписів, обов'язково зазначаються дата початку збору підписів та інформація щодо загальної кількості та переліку осіб, які підписали петицію. По-третє, Закон встановлює, що електронна петиція не може містити заклики до повалення конституційного ладу, порушення територіальної цілісності України, пропаганду війни, насильства, жорстокості, розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі, заклики до вчинення терористичних актів, посягання на права і свободи людини. Саму ж процедуру подання петиції можна умовно поділити на кілька етапів:

- ініціювання петиції;
- перевірка змісту петиції органами влади на відповідність вимогам закону;
- оприлюднення петиції на офіційному веб-сайті;
- збір підписів під петицією;
- надсилання петиції на розгляд адресату;
- розгляд та оприлюднення результатів розгляду.

Органи місцевого самоврядування, відповідно до Закону України, мають право самостійно встановлювати строки та необхідну кількість голосів для того, аби петицію було розглянуто. Втім, законодавець рекомендує наступну градацію мінімальної кількості голосів необхідної для розгляду петиції відповідно до кількості жителів населеного пункту:

- 1) до 1 тисячі жителів – не менше ніж 50 підписів;
- 2) від 1 тисячі до 5 тисяч жителів – не менше ніж 75 підписів;
- 3) від 5 тисяч до 50 тисяч жителів – не менше ніж 100 підписів;
- 4) від 100 тисяч до 500 тисяч жителів – не менше ніж 250 підписів;
- 5) від 500 тисяч до 1 мільйона жителів – не менше ніж 500 підписів;
- 6) понад 1 мільйон жителів – не менше ніж 1000 підписів [3].

Може здатися, що петиція – це дуже складно і вимагає забагато часу, але у випадку, якщо все зроблено вірно, то мета виправдовуватиме засоби. В дійсності, щоб все пройшло, як слід, необхідно зробити буквально кілька речей. По-перше – визначитись із суб'єктом, до кола повноважень якого входить можливість вирішення проблеми. По-друге – переконатись, що ця проблема має локальний характер і турбує не лише вас. По-третє – дотриматись всієї процедурної частини із написанням тексту петиції. І останнє, але одне з головного – проводити промо-акцію і залучати всіх зі свого оточення до процесу збору підписів. Звучить складно, але в дійсності у більшості випадків вистачає регулярних постів у соціальних мережах. Головне – щоб проблема, вказана у петиції, «обросла» інформаційним полем і залишалась у свідомості людини навіть після того як вона зробить пару кліків на підтримку петиції.

Список використаних джерел:

1. <https://www.prostir.ua/m/?id=177142>
2. Місцеве самоврядування та децентралізація. Практичний посібник / [Ткачук А.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія». – 2012. – С. 35–38.
3. <https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php>

Ключові слова: електронна петиція, електронна платформа, електронне самоврядування, збір підписів.

Key words: electronic petition, electronic platform, electronic self-government, collection of signatures.